

BEKTAŞİ GELENEĞİNDE GİZLİ BİR MİRASIN KEŞFİ: BEDRİ NOYAN DEDEBABA'NIN YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLERİ VE TASAVVUFİ DERİNLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

*A Discovery of a Hidden Legacy in the Bektashi Tradition: An Examination of Bedri Noyan
Dede Baba's Unpublished Poems and Their Sufi Depth*

**Die Entdeckung eines verborgenen Erbes in der bektaschitischen Tradition:
Eine Untersuchung der unveröffentlichten Gedichte von Bedri Noyan
Dede Baba und ihrer mystischen Tiefe**

Cem ERDEM *

Bu çalışma, Bedri Noyan Dede Baba'nın daha önce yayımlanmamış 23 şiirini ve bu şiirlerin içerik, dil ve üslup özelliklerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bedri Noyan Dede Baba, Bektaşîlik geleneğinin Babagan kolunun 36. mürşidi olarak önemli bir konuma sahip olup tasavvufî şiirleriyle geniş bir etki yaratmıştır. Çalışmada, Dede Baba'nın tasavvuf anlayışının; ilahi aşk, nefis mücadelesi, ahlaki öğütler ve insanın kendini bilmesi gibi temalar etrafında yoğunlaştığı gözlemlenmiştir.

Noyan'ın şiirleri, manevi ve felsefi unsurlar barındırması ve sade bir dille ifade edilmesi bakımından önemlidir. Şair, ilahi aşkı ve Hakk'a ulaşma yolculuğunu vurgularken toplum için erdemli bir birey olmanın önemini de konu almaktadır. Ayrıca, doğa, evren ve insan arasındaki metafizik bağlantılar da bu şiirlerde betimleyici imgelerle işlenmiştir.

Çalışmada, Bedri Noyan'ın 'Âşık Noyan, Bedri Noyan Dede Baba ve Bedri Noyan' mahlaslarıyla yazdığı şiirlerdeki kelime seçimleri, cümle

* Doç. Dr., Adam Mickiewicz Üniversitesi, Çağdaş Diller Fakültesi, Doğu Bilimleri Enstitüsü, Poznań/Polonya, cemerdem@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1482-7901.

yapıları, ölçü ve ahenk özellikleri de analiz edilmiştir. Geleneksel Türk tasavvuf şiirinin bir parçası olan bu şiirler, 6'lı, 7'li ve 8'li hece ölçüleriyle yazılmış olup kafiyeli, redif ve mısra içi duraklarla sağlanan ahenk ve ritmik yapılarıyla dikkat çekmektedir. Üzerinde çalışılan 23 şiirden 3 tanesinde aruz vezni kullanılmış ve *Mef'ûlü mef'âlü mef'âlü fa'ûlün* kalıbı ile yazılmıştır. Şair, sade cümleleri, tekrarlayan ifadeleri ve doğrudan hitapları tercih ederek manevi derinliği okuyucuya etkili biçimde sunmuştur. Noyan'ın şiirlerinde ilahi aşka ulaşmada dervişin karşılaştığı zorluklar, nefsin terbiyesi ve ilahi hakikate erişim, şiirsel ahenkle desteklenmektedir.

Bedri Noyan Dede Baba'nın yayımlanmamış bu şiirleri, tasavvuf geleneğinin manevi derinliğini ve didaktik özelliklerini yansıtan özgün bir üslupla şekillenmiştir. Sade dil, ritim ve ahenkle sunulan bu şiirler, Bektaşilik öğretisini gelecek kuşaklara aktaran önemli eserler olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bedri Noyan Dede Baba, Bektaşilik, Tasavvuf, Şiir, Gramatik Yapı, Dil.

ABSTRACT

This study aims to analyze 23 previously unpublished poems by Bedri Noyan Dedebara, focusing on their content, language, and stylistic features. Bedri Noyan Dedebara, as the 36th leader (mürşid) of the Babagan branch within the Bektashi tradition, holds a significant place and has had a wide-reaching influence through his mystical poetry. In this study, Dedebara's understanding of Sufism is observed to center around themes such as divine love, the struggle with the self (nafs), moral guidance, and self-awareness.

Noyan's poems are notable for containing deep spiritual and philosophical elements expressed in a simple and accessible language. While emphasizing the journey of reaching divine love and closeness to Hakk (Truth, God), the poet also highlights the importance of being a virtuous individual within society. Additionally, the metaphysical connections between nature, the universe, and humanity are depicted through vivid imagery in these poems.

The study further examines word choice, sentence structures, meter, and rhythm in Bedri Noyan's poems, written under the pen names "Âşık Noyan", "Bedri Noyan Dedebara" and "Bedri Noyan." As part of the traditional Turkish Sufi poetry genre, these poems, written in 6-, 7-, and 8-syllable meters, stand out with their rhythm and harmony created through rhyme, repeated words, and pauses within the lines. Out of the 23 poems studied, three were written using the aruz meter, following the pattern of *Mef'ûlî mef'âilî mef'âilî fa'ûlîn*. The poet employs simple sentences, recurring expressions, and direct addresses to effectively convey spiritual depth to the reader. In Noyan's work, the challenges faced by the dervish in reaching divine love, the discipline of the self, and the path to divine truth are supported by a harmonious poetic structure.

These unpublished poems of Bedri Noyan Dedebara are crafted with an original style that reflects the spiritual depth and didactic nature of the Sufi tradition. Presented with simplicity, rhythm, and harmony, these poems can be regarded as significant works for conveying Bektashi teachings to future generations.

Keywords: Bedri Noyan Dedebara, Bektashism, Sufism, poetry, grammatical structure, language.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Ziel dieser Studie besteht darin, 23 bisher unveröffentlichte Gedichte von Bedri Noyan Dede Baba hinsichtlich ihrer inhaltlichen, sprachlichen und stilistischen Merkmale zu analysieren. Bedri Noyan Dede Baba, der als 36. Meister des bektaschitischen Babagan-Ordens eine bedeutende Rolle einnimmt, hat mit seinen mystischen Gedichten einen weitreichenden Einfluss ausgeübt. Die Untersuchung zeigt, dass Dede Babas Verständnis von Mystik sich vor allem um Themen wie göttliche Liebe, den Kampf mit dem eigenen Selbst, moralische Ratschläge und Selbsterkenntnis dreht. Seine Gedichte sind von spirituellen und philosophischen Elementen geprägt und zeichnen sich durch eine einfache Sprache aus. Während der Dichter die göttliche Liebe und die Reise zu Gott betont, unterstreicht er zugleich die Bedeutung eines tugendhaften Lebens innerhalb der Gesellschaft. Ebenso werden in den Gedichten durch Bilder eine darstellende Auseinandersetzung mit den metaphysischen Verbindungen zwischen Natur, Universum und Mensch statt.

In der Studie wurden zudem Wortwahl, Satzstruktur, Metrik und Rhythmus der Gedichte analysiert, die Bedri Noyan unter den Pseudonymen Âşık Noyan, Bedri Noyan Dede Baba und Bedri Noyan verfasste. Diese Gedichte, die Teil der traditionellen türkischen mystischen Dichtung sind, wurden als Sechs-, Sieben- und Achtsilber verfasst und fallen durch Reime, Redif (Reimformeln) sowie rhythmische Pausen innerhalb der Verse auf. Drei der 23 Gedichte verwenden das Aruz-Metrum und sind im Schema Mef'ûlü mefâilü mefâilü fa'ûlün verfasst. Durch die Verwendung einfacher Sätze, sich wiederholender Ausdrücke und direkter Ansprache vermittelt der Dichter die spirituelle Tiefe seiner Werke auf wirkungsvolle Weise. In den Gedichten werden die Herausforderungen des Derwischs auf seinem Weg zur göttlichen Liebe, die Läuterung des eigenen Selbst und die Erreichung der göttlichen Wahrheit mit poetischer Harmonie dargestellt.

Die unveröffentlichten Gedichte von Bedri Noyan Dede Baba spiegeln mit ihrem originellen Stil die spirituelle Tiefe und didaktischen Merkmale der mystischen Tradition wider. Die in einfacher Sprache und rhythmischer Harmonie verfassten Gedichte können als bedeutende Werke angesehen werden, die die Lehren der bektaschitischen Tradition an zukünftige Generationen weitertragen.

Schlüsselwörter: Bedri Noyan Dede Baba, Bektaschitentum, Mystik, Gedicht, grammatische Struktur, Sprache.

Giriş

Tarihi serüveni boyunca en önemli saflarından birini oluşturan 21. yüzyıl Bektaşîliğinde Bedri Noyan Dede Baba'nın önemli bir yeri vardır. Noyan Dede Baba'nın Bektaşîlik açısından önemi, onun almış olduğu tasavvufî terbiye ve mertebenin yanında edip ve akademik kimliği ile de örtüşmektedir. Bu bakımdan Noyan Dede Baba'yı çok yönlü münevver bir sufi olarak tanımlamak anlamlı olacaktır.

Noyan Dede Baba, Salih Niyazi Dede Baba sonrasında yaşanan kesinti ve kararsızlık dönemi ardından, ilmi ve meziyetleriyle Bektaşîliğe güneş gibi doğmuş çok yönlü bir önderdir. Onun edebi üretimleri, tasavvufî unsurların didaktik bir yaklaşımla harmanlanarak okuyucuya sunulması bakımından özgün ve dikkat çekici örnekler arasında yer almaktadır. Onun hakkında yapılan akademik yayınlarla pek çok yönü değerlendirilmiş ve değerlendirilmektedir.

Bedri Noyan'nın tasavvufa olan ilgisi küçük yaşlarda başlar. Noyan, bu alanda pek çok kişiden dersler alır ve kendini bu yönde geliştirir. İlk dönemlerinde Mevlevilikte dâhil olmak üzere pek çok tarikat hakkında bilgi edinir ve görgüsünü geliştirir. Hasan Ragıp Baba'nın rehberliğinde yıllarca süren mânevî bir eğitim aldıktan sonra, 1958'de ikrar verip Bektaşî yoluna girmiştir (Altı, 2003: 29). Bektaşîliğe girişinden sonra iki sene gibi kısa bir sürede (Temren, 1998: 2) derece derece derviş, baba, halife baba ve Ali Naci Baykal'ın vefatıyla da Dede Babalığa¹ seçilmiştir (Aydın, 1998: 35-39). Dede Baba unvanına sahip olmasına rağmen bu unvanı Mücerret Cafer Sadık Bektaş Baba'nın Hakk'a yürümesinden sonra kullanmaya başlamış ve 1997'deki vefatına kadar otuz altı yıl boyunca (Üzüm, 2007: 214) devam ettirmiştir.

Kültürlü bir ailede büyüyen ve çocukluğundan itibaren edebiyata merak salan Noyan, lise yıllarından itibaren şiirle ilgilenmeye başlamıştır (Soyyer, 2019: 334). Türk tasavvufunun önemli isimlerinin divanlarını incelemiş, Yunus Emre, Hataî ve Kaygusuz Abdal'ın eserlerine benzer tarzda şiirler kaleme almıştır (Mut, 2006: 15).

1 Ruhanî başkan olarak Dede Baba; Hacı Bektaş Velî hazretlerinin postunda oturan ve yaşadığı devirde,

Hız. Pîr'e vekâlet ediyormuş sayılarak onun adına kendisine bağlı toplumun gönül yönünü idare eden kimsedir; dünyada yaşayan bütün Bektaşîlerin ruhani lideridir. Dede Baba, dergâhlar açıkken Pîr evinde otururdu. (Noyan, 2006: 297; Erdem, 2006: 452).

Yazdığı şiirlerde “Bedri Noyan, Fakir Noyan, Bedri Noyan Dede Baba, Âşık Noyan “ mahlaslarını kullanmıştır. Dede Baba’nın pek çok şiiri bestelenmiştir (Noyan, 2018: 351).

Bedri Noyan Dede Baba’ya ait bu çalışmada yer verilen şiirler; Gazi Üniversitesine bağlı Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Merkezine Haydar Ercan Dede Baba² tarafından verilen (3 adet) defterlerden alınmıştır. Bu defterler Ali Haydar Ercan Baba’nın el yazısı ile yazdığı ve daha sonra fotokopi yoluyla çoğaltarak kendi ihvanına gönderdiği Bektaşiliğe ait kaynak metinleri barındırmaktadır. Defterlerin ilk sayfası 12.12.2002 günü kaleme alınmıştır. Bu ilk sayfadaki tarih sırasına göre 2 nolu defterde 240-264 sayfaları arasında şiirler bulunmaktadır. Aşağıda yer alan 23 adet nefes de bu defterde yer almaktadır. Ali Haydar Ercan Dede Baba kendisinin işiterek kaleme aldığını belirttiği bu nefesler için şu şekilde bir not düşmüştür;

“Dede Babam Bedri Noyan Müşidim, kimsede olmayan ve yayınlanmayan güzide şiirleri canlara ve yolumuza bir ışık ve feyz kaynağı cevherdir. Bu kayıtlar bir hazinedir. İnşallah okuyanlar Fakıyre bir Fâtıba bediye eder. Evlâdlarıma bediyemdir...”

Yöntem

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Bedri Noyan Dede Baba’nın daha önce yayımlanmamış şiirleri ve bu şiirlerin niteliği üzerine incelemeler amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, Noyan Dede Baba’ya ait 23 şiir ele alınmış, şiirler içerik analizi yoluyla incelenmiştir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Bedri Noyan Dede Baba’ya ait 23 şiirde tematik konular nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Şiirlerde kullandığı dil ve dilin gramatik yapısına dair dikkat çeken özellikler nelerdir?

2 1965 yılında, Tire Ali baba dergâhında Hulusi Kıvrık Baba’dan nasip almış, 1975 yılında yine Tire’de Ali Baba dergâhında, Halife Hasan Balım Baba’dan dervişlik hırkası giymiştir. 1983 yılında Hacı Bektaş’ta Doç. Dr. Bedri Noyan Dede Baba’dan Babalık icazetnamesi almış, 1993 yılında İzmir’de yine Bedri Noyan Dede Baba’dan Hilafetname olarak, Halifebaba olmuştur. 06.01.1997 tarihinde Bedri Noyan Dede Baba Hakk’a yürüyünce 12.12.1997 tarihinde İzmir’de yapılan Dede Babalık seçiminde, Haydar Ercan yeni Dede Baba sıfatıyla Hacı Bektaş Veli postnişini olarak göreve getirilmiştir (Erdem, 2010: 438).

3. Şiirlerde edebi ahenk, ritim, ölçü ile şiirin estetik yapısını oluşturan temel öğelere ilişkin hususlar nasıl tasarlanmıştır?

Araştırma Modeli

Bu çalışma tarama modeli ile tasarlanmıştır. Tarama modeli, bir araştırma problemi hakkında mevcut durumu tanımlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir (Karasar, 1999: 79-81).

Çalışma Evreni

Bu çalışmada Noyan Dedebara'ya ait 23 şiir üzerinden hareketle bir analiz yapılmıştır. Daha önce yayımlanmış olan şiirleri bu çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bulgular

Bedri Noyan Dedebara'nın ele alınan şiirleri, tasavvufî ve ahlaki öğretileri içeren nefeslerden oluşur. Bu şiirleri hem dil ve içerik bakımından birkaç ana başlıkta sınıflandırmak mümkündür.

Tasavvufî Öğretiler ve İlahî Aşk: Bedri Noyan'ın nefeslerinde sıkça tasavvufî öğeler ve ilahî aşk vurgulanır. Örneğin, Allah'a yakınlık arayışı, insanın içsel yolculuğu ve manevî yükseliş gibi konular işlenir. Bu nefeslerde Allah'a duyulan derin sevgi ve teslimiyetin yanı sıra, insanın kendini tanıması ve nefisini terbiye etmesi gerektiği sıklıkla vurgulanır.

İnsanın Kendini Bilmesi ve Nefs Mücadelesi: Şiirlerinde öne çıkan bir diğer tema, insanın kendi benliğini tanıma sürecidir. Bedri Noyan nefeslerinde, nefsin ve dünya nimetlerinin peşinden gitmek yerine, gerçek huzurun ve mutluluğun kişinin içsel aydınlanmasında olduğunu belirtir. Nefsini kontrol altına alan kişinin hakikate ulaşacağına ve böylece gerçek bir derviş olacağına işaret eder.

Ahlaki ve Sosyal Öğütler: Bedri Noyan'ın nefesleri, aynı zamanda toplum içinde nasıl bir duruş sergilenmesi gerektiğine dair öğütler de içerir. Bu şiirlerde dervişlerin, sabırlı, adil, hoşgörülü ve yardımsever olması gerektiği vurgulanır. Toplumun iyiliği için kendini adanmış kişilerden övgüyle bahseder ve onların yolunun ne kadar değerli olduğunu anlatır.

Doğa ve Evrenle Bağlantı: Şiirlerinde doğa, evren ve insanın bu düzen içindeki yerini ele alır. Doğa olayları, evrensel döngüler ve insanın bu döngüler içindeki konumunu metaforlarla ifade eder. Güneş, deniz, tohum gibi doğadan alınan imgelerle insanın manevi arayışını betimler.

Belirtilen temaların etkili ve anlaşılır bir şekilde okuyucuya aktarılabilmesi için, kullanılan kelime dağarcığı ve metaforların dengeli bir yapı içinde sunulması gereklidir. Bu nedenle, şiirlerin sözcük seçimi ve dilbilgisel özelliklerinin incelenmesi, Noyan Dede Baba'nın dil kullanımındaki ustalığını ortaya koymasından önem taşımaktadır. Bedri Noyan Dede Baba'nın nefeslerindeki dil ve gramatik yapı, tasavvufi geleneğe bağlılık gösterirken aynı zamanda sade ve anlaşılır bir üslup taşır. Şiirlerinde kullandığı dil ve dilin gramatik yapısına dair temel özellikler aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

Günlük Dilde Sadelik ve Doğallık: Bedri Noyan, nefeslerinde terkipli ve ağır bir dil yerine, daha çok halkın anlayabileceği sade ve akıcı bir Türkçe kullanmayı tercih etmiştir. Bu, tasavvufun temel ilkelerinden biri olan hakikati sade bir şekilde ifade etme eğilimine de uygundur. Kullandığı kelimeler, günlük hayatta sıkça karşılaşılan kelimeler olup dini terimlerle iç içe geçmiştir. Bu durum, eserlerinin geniş bir okuyucu kitlesi tarafından anlaşılabilir olmasını sağlamıştır.

Tasavvufi Terimler ve İmgeler: Şiirlerinde 'aşk, Hakk, nur, derviş, Musa, Hızır' gibi tasavvufi terim, figür ve telmihlere sıkça yer verir. Bu terimler, tasavvufta yaygın olarak kullanıldığı için okuyucunun zihninde belli imgeler yaratır ve manevi bir anlam derinliği sağlar. Aynı zamanda Noyan, bu terimleri yer yer metaforik bir dille kullanarak derin manevi anlamlar yükler. Bu imgeler, gramatik yapının içine serbest bir şekilde yerleştirilmiştir.

Gramatik Yapıda Geleneksel Unsurlar: Şiirlerdeki cümle yapıları genellikle basit ve kısa cümlelerden oluşur. Bununla birlikte, anlamı pekiştirmek ve ritmik bir yapı oluşturmak amacıyla tekrarlar kullanır. Şiirlerin çoğunda, gramatik yapıda belirli kurallara uyan uyak ve hece düzenleri göze çarpar. Bedri Noyan, hece ölçüsünü (örneğin 7'li veya 8'li hece ölçüsü) sıkça kullanarak geleneksel şiir yapısına uygun eserler verir. Bu yapı, nefeslerde ritmik bir akış sağlarken, aynı zamanda okuyucunun kolayca ezberleyebilmesine de katkıda bulunur.

Soru Cümleleri ve Hitaplar: Şiirlerde soru cümlelerine ve doğrudan hitaplara sıkça rastlanır. Bu, okuyucuyla veya dinleyiciyle doğrudan bir bağ kurmak ve onları düşünmeye teşvik etmek için kullanılmış bir tekniktir. Örneğin, 'Aradığın ne varsa hepsi senden ilerde' gibi cümlelerle okuyucuyu düşünmeye sevk eder. Hitap cümleleri, gramatik olarak yalın bir yapı taşıya da içerik olarak derin bir anlam barındırır. Bu tür yapıların kullanımı, tasavvufî geleneğe bir müşşidin müridine hitap edişî veya nasihat verişî biçimindedir.

Deyim ve Atasözlerine Dayalı Anlatım: Şiirlerde, Türk halk kültüründe yer etmiş deyim ve atasözleri sıkça kullanılır. Bu deyimler, anlamı güçlendirmek ve okuyucunun zihninde derin bir etki bırakmak için kullanılır. Örneğin, "Sermayen ne varsa dostlar ile böl" gibi ifadeler, paylaşmanın ve cömertliğin önemini vurgular. Deyimlerin kullanımı cümlelerde belirgin bir ritim oluşturur ve anlam yoğunluğu sağlar. Aslında bu gelenek 15. yüzyıldan itibaren mahallileşme akımı ile birlikte divan edebiyatında da sıkça kullanılan bir yöntemdir. Bu bakımdan Bedri Noyan'ın bu tür kullanımlarla hem divan ve halk edebiyatı hem de gündelik hayat ile tasavvuf arasında bir köprü kurar.

Şiirlerin Gramatik Biçim ve Ritmi: Bedri Noyan'ın nefeslerinde sıkça kullandığı gramatik yapılar arasında emir cümleleri yer alır. Bu emir cümleleri, didaktik bir anlatım sağlar ve okuyucuya belirli bir yaşam tarzını ya da düşünceyi benimsemeyi önerir. Şiirlerin ölçülü ve kafiyeli yapısı, gramatik olarak da dikkat çekicidir. Örneğin, dizelerin sonlarında ahenk sağlamak amacıyla benzer seslerle biten kelimeler tercih edilir ve bu durum, cümlelerin dilsel uyumunu güçlendirir.

Bu nefeslerin şiirselliği açısından önemli noktalardan biri uyak kafiye ve ritimdir. Bu şiirleri edebi ahenk, ritim ve ölçü açısından değerlendirdiğimizde, geleneksel Türk tasavvuf şiiri içinde başarılı bir yerde durduğunu söyleyebiliriz.

Bedri Noyan'ın şiirlerinde belirli bir ölçü sistemine bağlı kaldığı görülür. Özellikle 6'lı, 7'li ve 8'li hece ölçüsü ile yazdığı şiirler, tasavvufî şiir geleneğinin izlerini taşır. Divan şiirinin önemli bir unsuru olup ritmin düzenli ve dengeli olmasını sağlar. Ölçü kullanımı, şiirlerin akıcılığını desteklerken dinleyici ya da okuyucunun şiiri daha kolay takip edebilmesine olanak tanır. Bedri Noyan, hece ölçüsü ile halkın aşına olduğu bir yapıyı korurken şiirlerinin ritmik yapısını da güçlü tutar.

Şiirlerde, uyak ve rediflerin dikkatli bir şekilde kullanıldığı göze çarpar. Kafiye düzeni, şiirlerde hem ahengi sağlamakta hem de anlamı pekiştirmekte önemli bir role

sahiptir. Örneğin, dörtlüklerin sonlarında yinelenen kelimeler ya da benzer seslerle biten dizeler, şiirlerde melodik bir akış oluşturur. Kafiye kullanımı, şiirlerin duygusal ve düşünsel etkisini artırır. Nefeslerde kullanılan kafiyeler, şiirin akılda kalıcılığını sağlar ve söyleniş sırasında tekrarı kolaylaştırır. Tasavvuf şiirlerinde önemli bir yere sahip olan bu ahenk unsuru, Bedri Noyan'ın eserlerinde başarılı bir şekilde kendini gösterir.

Bedri Noyan'ın nefeslerinde ritim unsuru oldukça güçlüdür. Hece ölçüsü ve kafiye düzenine ek olarak şiirlerin içindeki ritmik tekrarlar da dikkat çeker. Örneğin, bazı ifadelerin ve deyimlerin tekrarı, şiirlerde belli bir ritim oluşturarak okuyucuyu ya da dinleyiciyi adeta bir müziksel atmosferin içine çeker. Ritmik yapı şiirlerde yer yer mısra içi duraklarla sağlanır. Bu duraklar şiirin kendi içerisindeki müzikalitenin gücü açısından çok önemlidir. Bu müzikalite, özellikle tasavvufi şiirlerde önemli bir unsurdur. Nefeslerin okunuşunda ya da meydan açıldığında gerçekleştirilen icralarında, bu ritmik yapı, şiirin hem manevi etkisini artırır hem de dinleyiciyi coşkulu bir hale getirir. Bedri Noyan'ın bu alandaki başarısı, onun şiirlerinin dinleyiciler tarafından ilgiyle takip edilmesine katkıda bulunur. Ahenk; sadece ölçü ve kafiyeyle değil, aynı zamanda şiirlerin içindeki kelime seçimleri, vurgu yapılan kelimeler ve ses oyunları ile de sağlanır. Bedri Noyan, özellikle tasavvufi temaları işlerken kelimelerin ses değerlerine dikkat eder. Örneğin, 'nur, hakikat, aşk' gibi kelimeler sıkça tekrar edilerek şiirlerde manevi bir atmosfer yaratır. Ayrıca, şiirlerde yer alan soru cümleleri, emir cümleleri ve dualar da ahenk unsurlarını pekiştirir. Bu tür cümlelerin şiir içine dengeli bir şekilde yerleştirilmesi, okuyucunun dikkatini canlı tutar ve şiirin etkileyciliğini artırır.

Tasavvufi Geleneğe Uygunluk: Bedri Noyan, tasavvufi şiir geleneğine uygun olarak nefeslerinde belirli semboller ve imgelemeler kullanır. Örneğin, 'damla, deniz, güneş' gibi doğa unsurları, tasavvufun içsel anlamlarını ifade etmek için sıkça kullanılır. Bu imgelerin ritmik bir şekilde şiire yerleştirilmesi, ahengi zenginleştirir ve okuyucuya mistik bir deneyim sunar. Tasavvufi geleneğe uygun olarak kullanılan bu imgesel dil, ahenk açısından şiirlerin zenginliğini artırır. Şiirlerde kelimelerin düzenli bir ritimle işlenmesi ve mistik anlamların okuyucuya iletilmesi, Bedri Noyan'ın edebi başarısının bir göstergesidir.

Didaktik Üslup ve Ahenk: Bedri Noyan'ın şiirlerinde didaktik bir üslup öne çıkar. Öğretici ve nasihat edici bir dille yazılan bu şiirlerde, ahenk unsurları ile içerik uyum içindedir. Özellikle, dini ve ahlaki öğütlerin verildiği bölümlerde, sözcüklerin düzenli

bir ritimle sıralanması ve anlamı destekleyen uyaklar, şiirlerin hem öğretici hem de estetik yönünü güçlendirir. Didaktik bir içeriğin ahenkle harmanlanması Bedri Noyan'ın şiirlerinin dinleyici üzerinde derin bir etki bırakmasını sağlar. Şiirler, hem düşündüren hem de ruhsal bir dinginlik sunan bir yapıya sahiptir.

Bedri Noyan Dede Baba'nın Şiirlerinde Ünlü ve Ünsüz Kullanımının Analizi: Bu tablo, Bedri Noyan Dede Baba'nın seçilmiş şiirlerinde ünlü ve ünsüz kullanımının müzikalite ve anlam üzerine etkisini analiz etmektedir. Her bir şiirde kullanılan ünlü ve ünsüzlerin, tasavvufî ve mistik temaları destekleyerek, okur için nasıl eşsiz bir işitsel deneyim yarattığı metinlerin nasıl kurgulandığına örnek teşkil etmesi bakımından ele alınmıştır.

Tablo 1. Bedri Noyan Dede Baba'nın Şiirlerinde Ünlü ve Ünsüz Kullanımının Analizi ve Bunun Anlama ve Müzikaliteye Etkisi

Şiir Adı	Sık Kullanılan Ünlüler	Müzikaliteye Etkisi	Sık Kullanılan Ünsüzler	Anlam ve Müzikaliteye Etkisi
Hü Dost Hakk Bâkî	a, e, u	Sakinleştirici ve acııcı bir ritim oluşturur, derin huzur ve manevi bir hava yaratır.	m, n, r	Tekrarlayan 'm' ve 'n' sesleri manevi çağrışımlar yapar; 'r' vurgu ekler.
Nefes (31.05.1989)	i, a, e	Basit ve anlaşılır bir ses dizisi sunar; ilahi aşk ve içsel yolculuğu vurgular.	n, r, l	'l' ve 'r' meditatif bir akış oluşturur, derin düşüncüyü destekler.
Hü Dost (01.06.1989)	o, e, i	Dalgalı bir ritim sağlar; ilahi aşka dair içsel bir arayış sunar.	m, s, r	'm' ve 's' sürekli bir akış sağlar; 'r' ek ritim ve derinlik kazandırır.
Dil Kavliyle (04.06.1989)	i, a, e	Ritmik uyum sağlayarak okuyucuyu ilahi aşkın mistik atmosferine taşır.	m, n, l	Tekrarlanan 'm' ve 'l' yumuşak bir akış ve kutsallık çağrışımı verir; 'n' ise içsel düşüncüyü destekler.
Gönül Sultanı (05.06.1989)	a, o, e	Yavaş tempolu bir ahenk ile içsel huzur verir; doğa imgeleriyle meditasyon etkisi sağlar.	g, r, l	'g' ve 'r' ritmik vurgu sağlar; 'l' ise içsel yolculuk hissi yaratır.
Kırklar Meclisi (13.06.1989)	o, i, e	Kutsallık ve birlik temasını yansıtan derin bir ses uyumu oluşturur, güçlü bir içsel vurgu sağlar.	n, l, m	'm' ve 'l' kutsallığı ve birliği çağrıştırır; 'n' durgun bir dinginlik sağlar.
Nûr'un Peşinde (28.06.1989)	a, i, o	Dingin bir ritim ile ışık ve huzur temalarını vurgular; ilahi bir yolculuğa davet eder.	r, l, s	'r' ve 'l' sakin bir ritim sunar; 's' ise yumuşak bir vurgu ekler.
Uyanış (31.08.1989)	o, e, i	Mistik bir ritim oluşturarak okuyucuyu manevi bir uyanışa hazırlar; yumuşak ama güçlü bir müzikalite sağlar.	m, t, r	't' ve 'r' güçlü bir ritim sunar; 'm' akışı yumuşatarak nazik bir ahenk ekler.

Sonuç

Bu tasnifler doğrultusunda Bedri Noyan Dede Baba'nın nefesleri, onun manevi derinliğini ve topluma verdiği mesajları yansıtan, didaktik bir içeriğe sahip, dini ve ahlaki öğretilerle dolu eserlerdir. Şiirleri okuyanlara, yalnızca ilahi aşkı değil, aynı zamanda toplumda bir insan olarak nasıl davranmaları gerektiğini de öğretir.

Bedri Noyan Dede Baba'nın şiirlerinde dil ve gramatik yapı hem geleneksel tasavvufi anlatımlarla hem de halk diliyle harmanlanmıştır. Sade bir dil kullanımı, belirli ölçü ve kafiye düzenleri, tasavvufi terimlerle zenginleştirilmiş metaforlar ve didaktik bir üslup, bu şiirlerin gramatik yapısını oluşturan temel unsurlardır. Bu özellikler, şiirlerin hem tasavvuf geleneğine bağlı kalmasını hem de geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmesini sağlamıştır.

Bedri Noyan Dede Baba'nın şiirleri; ritim, ölçü ve ahenk bakımından geleneksel Türk tasavvuf şiiri çizgisinde başarılı bir konuma sahiptir. Hece ölçüsüne uygunluk, düzenli kafiye kullanımı ve ritmik yapı, onun şiirlerini dinlemeye ve okumaya uygun kılar. Ayrıca, didaktik içerik ile uyumlu olan bu ritmik yapı, tasavvufi mesajların daha etkili bir şekilde iletilmesine katkı sağlar. Bu yönleriyle, Bedri Noyan'ın nefesleri hem edebi hem de manevi açıdan başarılı kabul edilebilir ve tasavvuf geleneğinin devamını sağlama açısından önemli bir yer tutar.

Şairin eserlerinde tasavvufun birlik, bütünlük ve ilahi aşk temaları güçlü bir şekilde işlenir. Bu temalar, yumuşak seslerin tekrarlandığı sakin bir üslupla okuyucuyu içsel yolculuk ve kutsal dinginlik hissine yönlendirir. 'Kırklar Meclisi' gibi şiirlerinde, tasavvufun temelinde yatan birlik ve bütünlük temaları belirginleşir. Şair, kelimeler aracılığıyla, okuyucuyu tüm varlıkların bir bütün olduğunu hissettiren bir ruh haline davet eder. Bu birlik hissi, 'm' ve 'l' gibi yumuşak ünsüzlerin tekrarıyla desteklenir; böylece okurda kutsal bir dinginlik uyanır. 'Hü Dost Hakk Bâki' şiiri, Allah'a olan teslimiyeti ve ona duyulan sevgi ve bağlılığı dile getirir. Burada, sakinleştirici ve derinlik katan seslerle ilahi aşkın dinginliği yansıtılır. 'Nefes' şiirinde ise tasavvufun önemli bir unsuru olan 'nefis terbiyesi' ve içsel yolculuk vurgulanır; bu da sade ve akıcı bir üslup ile okurun derin düşünceye dalmasını sağlar.

Bedri Noyan Dede Baba'nın şiirlerinde yapılan analiz, ünlü ve ünsüz kullanımının hem müzikaliteye hem de anlam derinliğine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Şiirlerdeki seslerin tekrarı ve uyumu, özellikle tasavvufi ve mistik temaları destekleyerek

okuyucu için eşsiz bir işitsel ve ruhsal deneyim yaratmaktadır. Bu dilsel unsurlar, şiirlerin ritim ve vurgu özellikleriyle ilahi aşk, içsel yolculuk ve huzur gibi temaların daha etkili bir şekilde aktarılmasını sağlamaktadır.

Bedri Noyan Dedebara'nın şiirlerinde tasavvufi düşünce, okuru içsel bir farkındalığa taşır. Her mısradaki kendini bulma, evrenle bütünleşme, varlık âlemine ve ötesine dair derin bir sezgi, okura doğrudan aktarılır. Dedebara, bu derin tasavvufi mesajları, anlamla bütünleşen ses oyunları ile daha da etkili hale getirir. Bu sesler, adeta bir zikir gibi, okuru manevi bir dünyaya yönlendirir ve tasavvufun özünü derinden hissettirir.

KAYNAKÇA

- AYDIN, Ayhan (1998). “Doç. Dr. Bedri Noyan (Dedebaba) ile Söyleşi”. *Cem*. 73, 33-39.
- ERDEM, Cem ve Demır, TAZEGÜL (2010). „Bektaşilik Öğretisinde Terim ve Kavramlar“. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 55. 437-470.
- KARASAR, Niyazi (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MUT, Hatice (2006). *Bir Bektaşî Dedebabası Olarak Bedri Noyan'ın İslâm Algısı*. Sakarya Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- NOYAN, Bedri (1998). *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik C.1*. İstanbul: Şahkulu Sultan Dergâhı-Ardıç Yayınları.
- NOYAN, Bedri (2006). *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik, C. 7*. Ankara: Ardıç Yayınları. 297.
- SOYYER, A. Yılmaz (2019). *Hünkâr Ansiklopedik Bektaşî Sözlüğü*. İstanbul: Post Yayınevi.
- TEMREN, Belkıs (1998). “Ene'l-Aşk Menziline Eren Bedri Noyan Dedebaba”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 33-40.
- ÜZÜM, İlyas (2007). “Bedri Noyan”. *DİA*. C. 33. İstanbul. 214-215.

Bedri Noyan Dedebara Erenlerimizin Yayınlanmamış Nefesleri^{3,4}

Hü Dost Hakk Bâkî^{5,6}

(7-7'li)

31.05.1989

*Kimi bal buldu kimi zehir buldu çiçekte
Gören gözle çevrene bak âşk ebli gerçekte
Ağzını tut sır verme tohum toprakta kalsın
Ondadır çimen ağaç renk renk çiçek ve meyve
Tavusun kanadadır kendi cânına düşman
Güzel dış görünüş mü gerçek âşka vesile?
Dış güzelliklerine dayanan sevgi gör ki
Postu güzel hayvanlar gibi gider ölüme
Güneşe koş nûra koş, biricik sevgiye koş
Onu yapan güneş ver Derviş koşma gölgeye
Görünüşe aldanıp Mûsâ da sabretmedi
Hızır'ın oku o gencin kâlbini deldi diye
Gemiye delişyle duvarı onarışı
Doğru iken Mûsâ'ya göründüler tersine
Işık başka keuş sesi başka serâbda su yok
Sen asul deryâya koş kavuş o derinliğe
Bu Fakîyr Bedri Noyan Dedebaramız söyler
Aradığın ne varsa hepsi senden ilerde*

- 3 Bu başlık Ali Haydar Ercan Dedebara tarafından kaleme alınan defterlerde yer aldığı şekliyle isimlendirilmiştir.
- 4 Bedri Noyan Dedebaranın yayınlanmamış şiirleri hakkında paylaştığı bilgiler ve bu yazının vücut bulmasında gösterdiği teşvikler nedeniyle Alaaddin Dede'ye teşekkürü bir borç bilirim.
- 5 Bu şiir divan edebiyatı nazım şekillerinden olan gazel tarzında yazılmıştır ve aa,ba,ca,da biçiminde kafiyelenmiş ve *Mef'ûlü mef'ûlü mef'ûlü fa'ûlün* aruz veznine uygun şekilde yazılmıştır.
- 6 Şiirlerin Ercan Dedebara tarafından her ne kadar işiterek kayıt altına alındığı belirtilse de beyit esaslı şiirlerde her dört dizeden sonra hece vezniyle yazılan şiirlerindeki gibi geçiş boşluğu bırakılmaması, şiirlerin sözlü olarak değil, yazılı bir kayıt üzerinden kaydedildiği izlenimini uyandırmaktadır. Noyan Dedebara, bu nazım biçimini hece ile yazılanlardan ayırt etmek amacıyla görünüşünü de farklılaştırmıştır.

Nefes

(6-5'li)

31.05.1989

*Dünyâya bakarsan göz kesil de bak
En kutlu mücevber gibidir gözün
İnsân bütünüyle bir göz olacak
En yüce dostla bir olacak özün*

*Gerçeği gör derviş yücelerde uç
Zamana sığmayan makamdır sonuç
O makamdan nûr al hemen bir avuç
İşte budur sana mürşitten sözün*

*Çevrene ışık ver temiz tohum saç
Cânlıyı sevmektir insana amaç
Edeb erkân olsun ki başımıza tâç
Parlasın ocakta nûr gibi közün*

*Dostu görmeyen göz göze sayılmaz yâ
Sayılır dev olsan üstün karınca
Yol ehli yokuştan taştan yılmaz yâ
Hiçmetsiz himmete varamaz yolun*

*Bedri Noyan Dede babanız heman
Der ki gönlü temiz tutunuz amân
En büyük sevgili olacak mihmân
Yolunda hepimiz ölmeden ölüün...*

Hü Dost

(7-7'li)

01.06.1989 Perşembe

*Oku atamdan düşün geri dönmez atulan
Amma nûra kavuşan onu geri döndürür
Damla denize varsa bir anda olur ummân
Artık o mutlu insân dîriye varır yürür*

*Aşık sevgîlisiyle olmak isterse dursun
İnânp ermişlerle beraberce otursun
İnânmazsan Yalvaçla otursan ne bulursun?
Muaviye'yle Yezîd gibi ayâğın sürür*

*İnsânın dili benzer kavala çakmak taşına
Sözle yâ güller açar yâ gök iner başına
Ağnyu bala çevir tâd ver kulun aşma
Bu hâl ile dünyaya mutlu bir ışık bürür*

*Ne baş kopar ne cân yâk ölü diriltmeğe bák
Denizden inci çıkar derde dermân olacak
Avcuna aldığı su bengîsu olsun ancak
Bil ki böyle oluşun cehennemi söndürür*

*Bu Fakîyr Bedri Noyan Dedebara'nız der ki
Anlayışlı gül yüzlü hâlde olun yeter ki
Kulun sabırla nefsi yenip kuşkuyu terki
Onu nûr üstüne nûr evrenlere götürür*

Nefes

(6-5'li)

03.06.1989 Cumartesi

*Kitâbı başına yastık mı yaptın?
İçinde bir bilgi vardı elbet
Sayfalar okuyup hisse mi kaptın?
Aradığın bilgiyi güzelce hazmet*

*Söz hem bir ateştir hem bir yağın harman
Hem bir kavgımla tutuşân orman
Hem yangın hem de su hem dert hem derman
Hem bir bazine dir hem dermansız dert*

*Varım yokta bul Hakık yoluna öl
Sermayen ne varsa dostlar ile böl
Gönül der gönül bul cennet olsun çöl
Hak yolda ölürsen diridir cesed*

*Halk için ölene ölür halkta
Çevreni nûra boğ uykudan kalkta
Güler yüzler yarat sevgiyle bâk ta
De ki sevmek varken söğmek ne hâcet?*

*Bedri Noyan Dede baba söyledi
Tanrı'nın nûrunu sizce üflerdi
Cânlılık vermektir cümleye derdi
Siz de nûra koşun hiç etmeyin dert...*

Hü Dost⁷

(14'lü)

04.06.1989 Pazar

*Dil kavl ile çakmaktaşı bükmünde a sultân
Söz dert oluyor hem oluyor dertlere dermân
Sen koparsan yâ da zehir sunmada olma
Natkun bal ola ölmüşe cân ver budur erkân
Bir dille dudak söz edicek nûr ola evren
Dünyâyı yıkan olma da Gülşen eden ol cân
Her tathca söz tathca yüz mutluluk olsun
Cennet gibi dünyâyı yarat ol yüce insân
Bedri Noyan'ın sözlerini dinle de evlâd
Renk renk gül açıp güllüğe dönsün nice virân...*

7 Bu şiir divan edebiyatı nazım şekillerinden olan gazel tarzında yazılmış ve aa,ba,ca,da biçiminde kafiyelenmiştir. *Mej'ülî meşâilü meşâilü fe'ülün* aruz veznine uygun şekilde yazılmıştır.

Nefes

(8 heceli)

05.06.1989 Pazartesi

Bulunca gönül sultânı

Gerek bacı gerek yiğit

Edince abtû peymânı

İkrârın üzre doğru git

Her nesne bununla başlar

Kimi sever kii taşlar

Dolsada gözünde yaşlar

Girdiğin yolda ol sâbit

Doğru başla doğru bitir

Benliğini yok et yitir

En üsteki Hak elidir

Sen de buna vur bir kilit

Şâh ile gedâ bir bence

Doğduğunda birdi tence

Rûhuna bakarda önce

Pîr nazâr eyler bir mürşit

Kul neylerse onu bulur

Kâtipler omzunda durur

Ne yaparsan o kaydolur

O melekler buna şâhit

Bedri Noyan Dede baba

Ne kemerde ne abâda

İkrârı getirir yâda

Olur yola makbûl bir mürid

Nefes

(6-5)

06.06.1989 Salı

*Türkçe konuş Türkçe sevin Türkçe yaz
Pirin böyle dedi sen dinle biraz
Ana dil birliği gücü kuvveti
Türklük'ü ayakta tutan sibirbaz*

*Bir buyruk isteği geldi diline
Aldı bizim sazı Tanrı'm eline
Kün diye mızrabı onun teline
Vurunca güreledi kopuz denir saz*

*O kutsâl gerçeğin simgesi evren
İyilik güzellik sevgi tamamen
İşin aslı budur söyleyim öğren
Hepsi araçtır ne nâmağ ne niyâğ*

*Bedri Noyan Dedebara söyledi
İster ki yol sürsün sağlam ebedi
Nefes söyler sazın inerken teli
Rûhum edecektir o yerde pervaz*

Hü Dost⁸

(7-7)

13.06.1989 Salı

*Sen kendini bilmezsin âşk ehli seni bilir
Yüce bir dosta eriş gerçeklere yetirir
Seni elinden tutar kutsâl âşkân yolunda
Tatlılıkla sevgiyle doruklara getirir
Kırklar meclisi gibi bir pirin meydanında
Benği sular içirir cennet âşu yedirir
Göğsün genişler için darlıklardan kurtulur
Her yer nûra kavuşur her yön cennet gibidir
Kötüler melek olmuş insânlar ilâh gibi
Her birinin sözleri bir Kur'an âyetidir
Bütün evren dergâhım tüm canlılar sevgilim
Hepsi yol arkadaşım hepsi dostlarım bir bir
Bu Fakîyr Bedri Noyan Dedebabanız dostlar
Sizî böyle görünce sevinç divânesidir...*

8 Bu şiir divan edebiyatı nazım şekillerinden olan gazel tarzında yazılmış ve aa,ba,ca,da biçiminde kafiyelenmiştir. *Meş'ûlî meş'âilî meş'âilî ja'ûlîin* aruz veznine uygun şekilde yazılmıştır.

Nefes

(6-5)

22.06.1989 Perşembe

Olğün er çevreyi bilğisizlikten

Nefis şeytânından korur gün gece

Onlarda edeble erkân sürerken

Ermişler buyunu alır böylece

Bu çarkın kötüden düşmanı çoktur

Elem keder verir yalamı çoktur

Nefsinin derdinde şeytânı çoktur

Onlardan dinleme ne harf ne bece

Zenğin cömert malı miktarı verir

Mürşid bildiğince yolu gösterir

Sende cevber varsa duyduğunda erir

Râbuna karışır çıkarrı uca

Tanrı ile mürşit her iki yandan

Çakarrılar seni hâlden zamandan

Bir gün kurtulursun yerden mekândan

Çözülür gönlünde büyük bilmece

Tanrısal nûr sönmez bir üflemele

Son çukur içinde o nûru bekle

O nûr için şimdi bin bir emekle

Çalıştı aydınlık bul son gece

Bedri Noyan Dedebara'nız der ki

Işık bul kaybetme onu ebedi

Orada yardımcı olacak Perî

Hakikat denilen o güzel ece...

Hü Dost

(7-7)

23.06.1989 Cuma Kuşadası

Bir düştür bu kâinât hâlden bâle geçmedir

Uykudaki o evren uyandığında kalma

Bu söz büyük elçinin sözlerinden seçmedir

Değeri her olayda artar amma azalmaz

Derviş uykudaysa da uyanıksa da fark yok

Düş içinde düş görmek denebilir daha çok

Yay gerilmiş iyice atılmış bir kere ok

Uykuda dağlanlar toplanır ayrı kalma

Mâşer günü dağlan bir araya gelecek

Hepsi eskisi gibi derlenip düzelecek

O en büyük sevgili buna verecek emek

Lâkin kimse o eli görüp eline alma

Derviş rabatça uyu korkma ürkme titreme

Zaman geldiğinde toparlanırsın yine

Taze bir canlılıkla geleceksin kendine

Her zerren yerindedir uzama ve kısalmaz

Bu yoksul Bedri Nöyan Dede babanız dedi

Olunuz gökyüzünde nûr saçan güneş gibi

Oluşun ve zühurun işte budur hikmeti

Sönük mum karanlıkta çevreye ışık saçmaz

Nefes

(7-7)

28.06.1989 Çarşamba

*Bizim yoksulluğumuz O Tanrı elçisinin
Öğünüp tükettiği varlığıyla savaştır
Cennet olduğu yerdir bizlere sevgîlinin
Hâlimizi gör Tanrım bu makama ulaştır*

*Dervişin Hak'tan başka neye ihtiyacı var?
Gönlü öyle geniş ki evren gökleri ona dar
Kuyu dibinde olsa yükselir arşa kadar
O makama erene Hızırlar arkadaştır*

*Mirâç ki Tanrı ile buluşmaya yükselmek
Meydanda mirâç erin eteğinde yücelmek
Orada bir er ile ondaki el ve etek
En kutsâl neler varsa cümlesiyle sırdaştır*

*Ey yoksul Bedri Noyan Dedebara dem dolsun
Nâra kavuşamayan er saçlarını yolsun
Er bacı yol alanlar adı ne olursa olsun
Muhammed Ali ile Bektaş ile adaştır*

Nefes

(6-5)

28.06.1989 Çarşamba

Nerde yanlış varsa düzelt(**il**)melidir,
Sana ne denirse ko densin Mürşid..
Senin üstündeki el Hakık elidir,
Böyle hizmetleri yüklensin Mürşid

Ölen kişi tekrar öldürülmez ki,
Gönlünde yanarsa tatlı bir **sevgi**,
Ona hayat vermek bir şair, ezgi
Böyle hizmetleri yüklensin Mürşid.

Şaka mı itilip bunca kâkılmak,
Tamusunda hırsın, ceblin yakılmak?
Yalana (**Yoluna**) göğsünü tam siper kılmak..
Böyle hizmetleri yüklensin Mürşid.

Sabretsin, dayansın, ağular içsin,
Varım yok etsin, kendinden geçsin,
Yokluk varlığına tennure biçsin,
Böyle hizmetleri yüklensin Mürşid..

Tek sevgilisini Halk'a getirsin,
Onu bütün insanlara sendirsin
Ham ervahı, cabili nura erdirsin
Böyle hizmetleri yüklensin Mürşid

Ağzıyla kuş tutsa beğenmezleri,
Önüme ihtarsın, itmeyin geri,
Elbet biri görür onda cevheri (**gevheri**)
Böyle hizmetleri yüklensin Mürşid

*Ham ervah getirip atom patlatsa,
Bir yalana bergün yüz daha katsa
Hırsından delirse, çirkeşler atsa
Böyle hizmetleri yüklensin Müşid*

*Tac, Hırka, Kemer'i bir süs mü sandın?
O çerağ güneştir, nuruna yandın..
Bu ağır işi yap böyleydi and'ın
Böyle hizmetleri yüklensin Müşid*

*Bedri Noyan Dede Baba söyledi:
Bakmasın bu yolda kimler ne dedi...
Dostdoğru göstereyim Halk'a hedefi
Böyle hizmetleri yüklensin Müşid...*

Nefes

(7-7)

30.06.1989 Cuma

*Gerçek yolu ablâklı cömert olup vermektir
Cüneyd-i Bağdadî'nin Edbem'e sözü buydu
Kendi mutluluğunu insanlara sermektir
İnanan er bu söze cân baş ile uydu*

*Herkesi iyi sanı günâhlarını siler
Derviş olan dost düşmân ayırmaz iyi diler
Büyük tanrı elçisi bir de şunu dediler
Zâlime ve mâzûma yardım insan yoluydu*

*Mâzûma yardım evet ya öteki ne demek?
Zâlime yardım onun zulmünü engellemek
İbâdetin asâsi insanlık için emek
Ayrımsız iyilik yok şu uydu bu mıydu?*

*Açık ol apaydınlık ol da yolunda yürü
Sonunda salt gerçeğe ulaşmaktan ötürü
Çalışma gülümseme ibâdetin bir türü
Hakk'a mâkbul el nasır alın terle doluydu*

*Bu Fakıyr Bedri Noyan Dedebabanız der ki
Esâs iki cihânda bir denge ile terki
Susamışa gönülden birkaç yudum su ver ki
Desim benği su gibi hayat veren bir suydu*

Nefes

(7-7)

09.07.1989 Pazar Kuşadası

Gönül eri her akşam bir hisâblaşma yapar
Kendisin ber akşam imtibândan geçirir
Herkesin kederinden kendisine bir pay kapar
Her ölenle cân verir kesilenle kesilir

İşin başı dört elle sarılmak gerçeklere
Zor olanı yenerek ulaşmaktır bir yere
Gönlin çakal doluyrsa dönüşür mücevhere
İlâhî aşk dünyayı cennetlere çevirir

İçindeki düşmanı yenmek işte bu çok zor
Bu nefistir tamamı getirir rûhuna kor
Hayır işle hayır gör her işi hayra yor
Ancak böyle cennetin bencî suyu içilir

Muma bak güneş gibi gün gibi bir nûr dolsun
Bulutlar bereketle dopdolu yağmur olsun
Bakışınız zâlimi eritsin rengi solsun
Bilin ki nefesiniz İsa'nunki gibidir

Bu Fakıyr Bedri Noyan Dedebaranız bakın
Çok uzaktadır amma gönlinüze çok yakın
Birbirinizi sevin sertlik etmeyin sakın
O zaman yüreklerle ferâh sular serpilir

Nefes

(7-7)

9 Temmuz 1989 Pazar

Kâbe'nin çevresinde yüz yüze tüm insanlar
Hepsi birbirine secde eder dururlar
Dünyayı göz önüne getirseniz a cânlar
Hepsi aynı dilekte Allah'tan dem vururlar

Zâhî duvarı görür arkasını görmez
Kaldır bu duvarları desen akli ermez
Bir saplantıya düşmüş kalkmayı beceremez
Akli ereni bile yolundan durdururlar

Dar görüşler duvara niyâz ettim sanıyor
Geniş görenin gözü evrene uzanıyor
Bütün bir insanlığın âşkezi ile yanıyor
Bunlar aym illerde yüz yüze otururlar

Göklere çık yukarıdan birlik erlerine bak
Hepsi gönül gönüle göz göze oturarak
Bir zincirin halkası oluyorlar da ancak
Rûhlarını bir edip kuşkudan kurtulurlar

Masivadan geç Tanrı rûhuyla bağlantı kur
Bunun sayısı vakti Kâbe kaygusu yoktur
Yatıp kalkması ne de sesi sözü duyulur
Böyle hâlde insanı evrende uçururlar

İşte asıl ibâdet zamanı da yok mekânı da
O büyük sevgiliye iç içedir insan da
Ömür boyu ibâdet ile eşit bir ân da
İnsanlar bu hâl ile ârştan yücede durur

Bu yoksul Bedri Nöyan Dede babanın işi
Tanrı ile bir gönül bağyladır gidişi
Bilin her şeyden geçip yâr ile olan kâşî
Ömür boyu sevâbı bir niyâzda bulurlar

Hü Dost

(7-7)

14.07.1989 Cuma Kuşadası

Düşün sedef içinde nasıl olur o inci?
Taşlar içinde altın nasıl olur o taştan?
Ferbât dağ deler büyük sevgili el verdi mi?
Kurşundan gümüş böyle aşkdan olur cân böyle

At su dökmüş samana bir sinek konmuş gider
Zümrüd-ü Ankaa oldum ya da kaptan oldum der
Kıyas yoluna düşen yorulurda bin beter
Olacağı bellidir en sonunda bin pişmân

Erenlerin sözünde İsrâfil sûru gibi
Çürüyen dağları diriltti bem dipdiri
Meryem'e üfürdü râb sana üflenen geldi
Ölmeden öldiyseniz size cân verir hemân

Aklını doğru kullan rûhunu yücelte gel
İlâbî aşka sarıl çalış oturma tembel
Tek sevgiliye eli boş gitmemektir evvel
Dosta damla götürsen onca sayılır ummân

Bu güzel seslerin bozulur hepsi bir gün
Ârif sesi güçlenir hâşre kadar büsbütün
Sen en doğru en tatlı güzel renklere bürün
Mürşidün sessiz sözsüz dili bütün bir Kur'an

Sonda yokluk bilgisi doyurucu özke boş
Nefis bir yana çeker sen gerçek olana koş
Nûra kavuş aşk ile doyulmaz bir zevkle coş
Seven sevilen sevgi birleşik böyle candan

Dedebaranız Bedri Noyan gönülden söyler
Hepiniz aşk sultanı olan bacılar ve gerçek er
Meydanda en yeniyle en eski birer birer
Yüce Çalabı etmiş gönüllerine mihmân

Nefes

(7-7)

16.07.1989 Pazar Kuşadası

*Âşk gerçek Hakke sanatı bu Fakıyr bunun için
Enel Âşk'ı getirdim Enel Hake'in yerine
Boş yeremi gönülden sevgi var için için
Zerre toz kondurmadım bu âşkın üzerine*

*Rûhun demde üzümü görür demi özün de
Tobumda tüm ağaçla meyve vardır özünde
Damlada ummanda vardır umman damla gözünde
Yokluk vardır görünüyor elbet sevdâ erine*

*Enel Hake ki Mânsur'da ölüm fermân oldu
Fakıyrın Enel Âşk'ı gönül sultanı oldu
Yaratılış meydana vuruş burbânı oldu
Bu cevberi bıraktım sizlerin ellerine*

*Şeytânın öğrencisi dost yüzlü düşmân size
Firâvun dilden dedi En Allah düştü dizge
Gönül ile sözylese yenilmezdi denize
Kendi zûlmu batırdı onu böyle derine*

*Bu yoksul Bedri Nöyan Dede Baba der ki siz
Uydurma karşısında ebâbil gibisiniz
Dev olsa o yobazı taşıyıp yenersiniz
Bâtl karşı duramaz gerçeğin askerine*

Nefes

(6-5)

27.07.1989 Pazartesi Kuşadası

Başladım doğduğum gün yaşlanmaya
Az yaşar çok yaşar içteki maya
Tekrar tekrar doğmak varır safaya
Gün Muhammed Ali'm benziyor aya

Yeni perde kendi gözünde sanki
İnâncına fikrin karşı inân ki
Sabren dayanmana öyle düşmân ki
Yoluna kapatmış koca bir kaya

Bilgine uymuyor ise işlerin
Sesini duymuyor isen gerçeğin
Kendini kurtarmaz ise öz elin
Sana kim yardıma gelir koşmaya

Kendisini vuran bir avcı gibi
Dostunu da vurdun çekip tetiği
Gözünün önünden çek şu elini
Düşün de rûbunu bir döse daya

Derin düşün sabır yoldaşın olsun
Bu senin kurtuluş savaşın olsun
Bilgine uyanı dostlarına sun
Böylece verirsin lâ'lan ilâyla

Hamurunu Çalab kendi eliyle
Yoğurup nûr verdi yüreğine râbb
Nûrlanıp verirsin sonunda hisâb
Rûbunu salarsın engin semâyâ

En büyük sanatkâr Çâlâbtır inân
Kesindir en güzel eseri insan
Bunu bilir söyler Bedri Noyan
Hâkekten râhmet yağsın yoksula baya

Nefes

(7-7)

27.07.1989 Perşembe Kuşadası

*Büyük günde şefâât suçluya günâhlıya
Gereksinmesi yoktur buna iyi olanın
Ulaşır çok sabreden derliye ve âhlıya
O gün faydası yoktur kardeş ana babanın*

*İyi isen göz aydın gönül cennette gezer
İkrârdan dönmemiş er kendinde Çalab sezer
Mâhşerde bu nûrlanış sonsuza kadar yeter
Eli değer insana yüce Çalab sultanın*

*Tatlı sözler söylede çevrende güller açsın
Dedikodu o yerden çok uzaklara kaçsın
Şeytânı yere çalda yüzün ışıklar saçsın
Gönlünde yüce Çalab olsun her dem mihmânın*

*Abdest almak olur mu su varken biç toprakla?
Kötülere mertebe verme ehline sakla
Hakk'a ulaş Hakk'a git menzile var ki Hakk'la
Budur isteği Dede Baba Bedri Noyan'ın*

Nefes

(7-7)

28.07.1989 Cuma Kuşadası

*Yıldızlar var ki güneş çevresinde dönüyor
Bin bir musikâ vardır dönüp duran âlemde
Bazan yıldız görünmez sanırsın ki sönüyor
İşin öte yanını gren göz yok Âdem'de*

*Dervîş akılsız başın kayruktan farkı var mı?
Başa geçen evrenin esrârını arar mı?
Gerçeklere götüren yola adım atar mı?
Nice surlar var imiş bildiği var mı hem de?*

*Akal fikir daba çok şeytânda insanlardan
Yalnız insanda inânc âşk daba çok şeytânın
İnânc yok diye kğdu Çalab cennet vatandan
İnâncı olsa dünyâ kavrandı mâtemde*

*İnsan inâncı âşkî derecesinde insan
Sen de bu varsa dervîş yere yıkılır şeytân
O zaman gönlü Kâbe olur Çalab da mihmân
Hakk'a kavuştı denir yok olana bu demde*

*Düşündüm öncekiler ölmüş ve ben gelmişim
Anam adımdan almış da ölmemişim
Aceb kâbbe dünyâya bu kaçınıcı gelişim
Simârnalı Bedrettin miydim önce gelmemde?*

*Küçük savaşı oldu şimdi büyüğe başla
Nefsinin kokusunu verde duyarsan taşla
Mâsivadan geç dolsun gözün sevinçten yaşla
Olsun her demin âşkela ikrârda aynı cemde*

*Bugün İsrâfil oldum sûr-u âşkela üfledim
Bu Fakıyr Bedri Noyan Dedebaranız dedim
Çürüyenlere hayat nûr vererek seslendim
Hepiniz'in sevgisi dopdoluyken sinemde*

Nefes

(7-7)

30.07.1989 Pazar

*Eksik gönülle çıkma dostun divânına
Çünkü böyle oluşu makamı uzaklıktır
Âşkta tamsa mâşûkun aynı varır yanına
Âşkta gelir üçüniün birliğine tanıktır*

*Gıdamız o güzelim sendasının bevâsı
Suyu, kokusu, rûhu ile tamam mânâsı
Uyanıkken görülen yaşamların rüyası
Uykuda değilsekte kâbuslara batıktır*

*Uyan artık ulaştı karanlıklardan nûra
Kendinden bir adım at kavuş büyük huzura
Hedefe ulaşılmaz yerinde dura dura
Âşk dediğin elbet yüreğinden yanıktır*

*Nefsini virân edip gönlümü sağlamladım
Yoklukta varlık buldum cismimi yağmaladım
Tanrıdan gayrısına bir tek adım atmadım
Âşkta gayri ne varsa bir kenara attık*

*Bu yoksul Bedri Nöyan Dede babanız der ki tez
Arzumuzla ölürüz ecel bizi öldürmez
Sen de Hâkk'tan gayrya muhtâc olma yürü gez
Böyle olmak mutluluk duymaya pek yatkındır*

Nefes

(7-7)

04.08.1989 Cuma Kuşadası

*Hiç kimsenin ki birden gözü görmez olmasın
Fener taşıyan önde siz ardından gidiniz
Yolu gölgen kararır ayağı sağlam basın
Bu söz kulağına küpe olsun da dinleyiniz*

*Dilin söylemi diyor Hâlim buyruk üzeredir
Dersen öğünç evrenler ıssı Râbbimizdir
Dersen yargılaması acıması bizedir
Kötüden arınmazsan bu Âyet sana dilsiz*

*Dilinde övünç varken gönülden kötü olsan
Yağmur gibi râhmetimi derken kibirle olsan
Hırstan gözü kör olmuş tende sararıp solsın
Öteye götüreceksin neyin kalır temizsen?*

*Belki gerçek dışına değil içine bakar
Bir çok defâlar senin yoluna ışık saçar
Tur Dağı örneğince nûrla şimşekler çakar
Mâhşerdeki karar kalma bir bâhâneniz*

*Şu yoksul Dedebara Bedri Noyan'a gelin
Bilin suç silâbın mı? Tetik çektiren elin
Suçsuz kalsın elin hem dilin hem de belin
Böylece cümleliğün nûrla dolsun gecemiz*

Hü Dost

(7-7)

31.08.1989 Perşembe Kuşadası

Yücelikten bir yeniden daba yenisine geç
İnsan ki yüceldikçe Çalab insana iner
Kandil sûrette yağdır aslındaki nûru seç
Her gün yeni güzellik yeni bir gerçeğe er

Yarım görmeyen ten gözü nûr mu verir?
Onunla tâ mâbşeri gören göz olur mu bir?
Cân gözü ilk adımdan en sonu görebilir
Nûrun alâ nur olsun derviş gözündeki fer
Toz kondurma gönlünün aynasına bir zerre
Bir işe koşulmazsan gitme karanlık yere
Nûra koş o en büyük sevgiyi seçer ele
İrem bahçelerinin gonca güllerini der

Doğanın sunduğu renk ve ses ciümbüşü her yan
Mutlulukla sevinçle sevgiyle dolu cihân
Aşk mest olmuş Ân-ı dâim denilen o ân
Kendisi burada ama gönli cennette geçer

Bedri Noyan bir tatlı müzikte sağa sola
Her şey ışıktan hafif rûha dönüşmüş yolu
Sevgili ki bem meze bem aşk hem nûrlu dolu
Artık ne söz ne de ses ne hırka taç kemer